

Kohl farà oblidar Adenauer?

Amb el seu discurs simple, que connecta amb l'alemany del carrer, Helmut Kohl ha tornat a guanyar les eleccions. Ho analitza Antoni Castel.

Encara que pels pèls, tenim canceller Helmut Kohl per quatre anys més. Qui ho havia de dir l'any 1982 que aquell polític tan gras i afable com limitat políticament es convertiria en el símbol de la nova Alemanya, arraconant el *pare* Konrad Adenauer? Ben pocs hi apostaven, després de la defenestració del socialdemòcrata Helmut Schmidt, per una democràcia cristiana que semblava actuar a la defensiva, com si estigués presonera del fenomen SPD i el seu cabdill, Willy Brandt.

La supervivència de Kohl és deguda més a errors de l'adversari que no pas a les virtuts del canceller, que són bastants. El factor decisiu ha estat la crisi d'identitat dels socialdemòcrates, sense un líder amb carisma i atrapats, fins fa pocs anys, en un caos ideològic. El partit que va fundar el socialista utòpic Ferdinand Lasalle el 1863 es debatia entre la seva participació activa en l'Aliança Atlàntica i la nostàlgia del dogma marxista, oficialment abandonat l'any 59. Que l'SPD no ha trobat un líder comparable a Brandt ho demostra el fet de Kohl ja ha vist desfilar a quatre candidats, tots derrotats. Hans-Jochen Vogel, Johannes Rau, Oskar Lafontaine i Rudolf Scharping no han pogut amb un Kohl que presenta un discurs més simple i menys ideològic, ideal per connectar

Helmut Kohl. Serà el canceller alemany quatre anys més.

amb l'alemany del carrer, al qual preocupen les qüestions terrenals: l'atur, la immigració i l'estat del benestar.

I mentre l'SPD es presentava amb un aspirant a canceller que no estava ben vist per totes les famílies del partit, Kohl podia mostrar, amb orgull, una coalició sòlida i heterogènia. Una mena de comunió

d'interessos entre els democristians, els socialcristians de Baviera i els liberals, tradicionalment menys conservadors que els seus socis. Un pacte que es pot trencar aviat. Els liberals van perdre força perquè Klaus Kinkel no és Hans-Dietrich Genscher. La CSU reclama més protagonisme en el Govern, d'acord amb els seus resultats ascendants que omplien de satisfacció l'histrionic Franz-Joseph Strauss, el nazi que es va convertir al nacionalisme bàvar. Theo Waigel, hereu d'Strauss a la mort d'aquest, ja li ha dit al canceller que la CSU vol més carteres importants.

Kohl ha sabut, en les dues últimes eleccions, rendibilitzar aquest regal del cel que ha estat la unificació. El cost econòmic i social ha estat molt elevat, és cert, però els beneficis són quantiosos. Alemanya és de nou una potència respectada, emancipada i fins i tot rehabilitada dels seus pecats comesos els anys 40. És un gegant, d'aspecte saludable, que intenta restablir les aliances amb Europa de l'Est —seria un error històric no fer-ho— mentre insinua a la Unió Europea que el millor per a tots els socis comunitaris és una Europa de dues velocitats. No cal dir que Kohl es reserva el paper de conductor de la locomotora d'alta velocitat, un repartiment que no agrada ni a francesos ni a anglesos.

Antoni Castel

Contra l'autisme cultural

Xavier Duran traça un paral·lisme entre l'actitud del nacionalisme espanyol vers Catalunya i el capteniment de la gent de lletres vers el món de la ciència.

Desconeixement, menyspreu, una barreja de sentiment de superioritat i de complex d'inferioritat... Es pot acceptar que aquestes són algunes de les característiques del nacionalisme espanyol agressiu, que recentment ha exacerbant les seves campanyes anticatalanes. Curiosament, el debat més o menys intel·lectual a casa nostra, i en un àmbit

ben diferent, també presenta característiques similars. Em refereixo a l'actitud que algunes persones de "lletres" adopten des de fa temps per criticar el que qualifiquen d'excés de protagonisme de les ciències i per expulsar-les del camp de la cultura.

Cal dir, per ser justos, que en el món de les lletres hi ha gent sensible a les ciències, de la mateixa manera que entre els

intel·lectuals espanyols hi ha algunes persones que entenen Catalunya i que es deuen avergonyir de les campanyes troglodites. Però l'actitud més difosa no és la més comprensiva i oberta.

La discussió sobre presumptes superioritats de les lletres té més a veure amb les filies i fòbies de cadascú que no pas amb una sospesada valoració d'arguments.

L'experiència –i algunes enquestes– mostra que una bona part –sinó la majoria– de persones de ciències té un interès –en alguns casos, apassionat– per la cultura de lletres. Per què els casos inversos són més escassos i per què els qui no volen saber res de les ciències es mostren dialècticament tan agressius seria una cosa a estudiar, però que probablement té a veure amb els adjectius del començament.

Les polèmiques creades per l'espanyolisme recalitrant i medieval serveixen de símil per a la discussió ciències-lletres. Quan Gala es queixa que a Catalunya tingui més èxit el teatre en polonès que no pas en castellà el que vol dir és que per a ser cosmopolita n'hi ha prou de veure teatre en castellà, com a Madrid, però és insuficient de veure teatre en italià, francès o unes altres llengües, si el castellà no hi té la presència que ell desitjaria.

Alguna gent de lletres fan un raonament semblant, si bé no sempre explícit: es pot

ser culte sabent només literatura, art o història i sense saber ni un borrall de ciències, però la inversa no és certa.

Quan Mendoza diu que Catalunya ja és massa respectada, indica que quatre concessions mínimes ja haurien de ser suficients perquè no ens queixéssim. Quan gent de lletres diu que els científics ja ho tenen tot: atenció pública, pressupost, utilitat social, respecte i autoritat, ensenyen dues coses. L'una, que talment com Mendoza es pensa que a Catalunya tenim els millors aeroports i carreteres, alguns es creuen que la ciència té la màxima promoció –no deu ser pas en el nostre àmbit cultural–. I, segona, reconeixen implícitament el pes preminent de la ciència en el canvi social, econòmic i cultural que vivim des del segle XV i particularment des del XVIII –raó de més per a lamentar l'escàs interès que hi tenen.

Finalment, quan es constata que a Catalunya es troben diaris castellans –a més

de francesos, italians i molts altres– i que per Espanya costa de trobar diaris catalans, es descriu que el desconeixement és unidireccional. Igualment, els de lletres que mai no llegeixen res de ciències –aclaparadorament més nombrosos que no el cas invers– mostren que la manca de ganes d'acostar totes dues cultures es troba sobretot en un dels dos costats.

Jorge Wagensberg sempre explica el ridícul del professor de física que pretenia no saber qui era Julio Iglesias per mostrar com estava de concentrat en la seva feina. També hi ha gent que sembla haver fet un “vot d'ignorància científica” i que fuig dels actes on se'ls podria enganyar alguna noció sobre l'impacte de la ciència en la societat. Curiosament, enginyosos ironitzadors del nacionalisme espanyol cauen, tristament, en els tòpics que critiquen i s'apliquen a separar cultures per comptes de buscar-hi punts d'encontre.

Xavier Duran

Moments crítics

El col·lectiu País Valencià i Democràcia naix, segons Gustau Muñoz, un dels seus impulsors, per fomentar el diàleg entre els diferents sectors progressistes.

Un grup ampli i plural de valencians, alguns independents i d'altres amb adscripció de partit, però a títol individual, procedents del món cultural, universitari, professional i dels moviments cívics i socials, s'ha constituït en col·lectiu d'opinió amb la finalitat explícita de recuperar l'esperit de reflexió compartida i de mobilització unitària, a partir del convenciment que ens trobem en un moment crític per al futur d'aquest país.

En constitueix la base, sintetitzada en el document fundacional, un conjunt de conviccions comunes –la voluntat de treballar per la reconstrucció nacional, el compromís amb les llibertats, l'aposta per una societat solidària– i un diagnòstic, compartit així mateix en les seues grans línies, de la situació actual i de la disjuntiva històrica

Acte de presentació del col·lectiu. Es va fer el passat 17 d'octubre.

que fa crític el moment present.

No es pot comprendre la realitat valenciana si s'oblida l'existència d'un conflicte civil latent que dificulta enormement l'articulació sociopolítica del país i que pesa com una llosa en les seues perspectives de futur. Aquest conflicte, el pretén eter-

nitzar una dreta de la qual el mínim que es pot dir és que s'identifica molt poc amb els valors de la il·lustració. És una dreta que basa hegemònicament la seua acció en la deslegitimació permanent de la raó, el localisme excoent i exacerbant, la defensa de l'aberració en temes lingüístics i culturals i la intolerància ideològica. Aquest país sols pot tenir un futur digne si el conflicte entra en una via de civilització basada en el reconeixement dels valors de racionalitat, tolerància i progrés. Si el bloc social

majoritari és capaç de fer valdre totes les seues raons i potencialitats, de rearmar-se moralment, de defugir falses eixides i vies mortes.

La hipòtesi de l'accés d'aquesta dreta al govern de la Generalitat causa, justificadament, una profunda preocupació. Per-